

ΚΥΡΙΑΚΗ

ΣΥΝΤΟΜΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ

«Ἐγενόμην ἐν Πνεύματι ἐν τῇ Κυριακῇ ἡμέρᾳ καὶ ἤκουσα φωνὴν ὀπίσω μου μεγάλην ὡς σάλπιγγος» (Ἄπ. 1,10)

Περίοδος Δ' - Ἔτος ΛΒ'
Φλώρινα - ἀριθμ. φύλλου 1909

Τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Ἐλεήμονος
Πέμπτη 12 Νοεμβρίου 2015

Συντάκτης (†) ἐπίσκοπος
Αὐγουστῖνος Ν. Καντιώτης

Ἐλεημοσύνη ψεύτικη καὶ ἀληθινή

Ἄς εὐχαριστήσουμε, ἀγαπητοί μου, τὸν Κύριο, ποὺ μᾶς ἐλέησε καὶ μᾶς ἀξιώνει νὰ συγκεντρωθοῦμε γιὰ νὰ τιμήσουμε τὴ **μνήμη τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Ἐλεήμονος**.

Ἦνομάσθηκε «*ἐλεήμων*», γιὰτὶ ἀγωνίστηκε ἐναντίον τῆς ἀνθρωπίνης δυστυχίας. Κύριο χαρακτηριστικό του ἦταν ἡ **ἐλεημοσύνη**.

Στὴν ἐποχὴ μας εἰρωνεύονται τὴν ἐλεημοσύνη. Ἡ γενεὰ μας σφίγγει τὶς γροθιές της καὶ λέει: Ἡ ἐποχὴ τῆς ἐλεημοσύνης πέρασε· δὲν θέλουμε τὰ ψίχουλα τῆς ἐλεημοσύνης· θέλουμε νὰ ἔχουμε δουλειὰ καὶ νὰ ζοῦμε ἀξιοπρεπῶς· ζητοῦμε **δικαιοσύνη**, ὄχι ἐλεημοσύνη.

Σύμφωνοι. Ἄλλ' ἐφ' ὅσον στὸν κόσμον αὐτὸν θὰ βασιλεύῃ ἡ ἁμαρτία, θὰ ὑπάρχουν καὶ τὰ τέκνα της· ἀπὸ τὸ ἓνα μέρος ἡ **ἀδικία** καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο ἡ **δυστυχία**. Κι ὅσο θὰ ὑπάρχη ἁμαρτία, θὰ ὑπάρχουν καὶ τὰ θύματά της· ἐπομένως θὰ ὑπάρχη ἀνάγκη κάποιον νὰ ρίχνουν βάλσαμο παρηγορίας σ' αὐτοὺς ποὺ ἀδικοῦνται καὶ δυστυχοῦν. «*Οὐ γὰρ μὴ ἐκλίπη ἐνδεής ἀπὸ τῆς γῆς σου*», δὲν πρόκειται νὰ λείψῃ ἀπὸ τὸν τόπο σου ὁ φτωχός, λέει ἡ ἁγία Γραφή (Δευτ. 15,11).

Ἔχοντας μπροστά μας, ἀγαπητοί μου, τὰ κείμενα τῶν Γραφῶν, τὰ διδάγματα τῶν πατέρων καὶ προπαντὸς τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Ἐλεήμονος, ἀλλὰ καὶ τοῦ ἱ. Χρυσοστόμου ποὺ ἐορτάζει αὐριο καὶ ὑπῆρξε ἡ χρυσὴ σάλπιγγα τῆς ἐλεημοσύνης, θὰ προσπαθήσω νὰ σᾶς δώσω τὴν **εἰκόνα τῆς ἐλεημοσύνης**. Γιὰτὶ ὑπάρχουν δύο εἰδῶν ἐλεημοσύνης· ψεύτικη καὶ ἀληθινή.

Ποιά εἶνε ἡ **ψεύτικη ἐλεημοσύνη**;

● **Ψεύτικη ἐλεημοσύνη** εἶνε ἐκείνη ποὺ γίνεται ἀπὸ **κενοδοξία - ἀνθρωπαρέσκεια**. Μερικοὶ ἐλεοῦν ὄχι ἀπὸ ἀγάπη στὸν πλησίον οὔτε γιὰ νὰ ἐκτελέσουν τὴν ἐντολὴ τοῦ Κυρίου, ἀλλὰ γιὰ ν' ἀκουστῇ τὸ ὄνομά τους, νὰ γραφῇ σὲ μαρμάρινες πλάκες ἔξω ἀπὸ εὐαγῆ ἰδρύματα.

Πρὸ καιροῦ πέθανε ὁ ἐφοπλιστὴς Λιβανός. Αὐτὸς πήγαινε στὸ νησί ποὺ γεννήθηκε καὶ συ-

νήτιζε νὰ πετᾷ στοὺς ζητιάνους ἀπὸ μιὰ λίρα. Ὅλοι τὸν χιλιοευχαριστοῦσαν. Ἔνας ὅμως, ποὺ τὸν ἔλεγαν Σκούνα, παρ' ὅλη τὴ φτώχεια του εἶχε ἀξιοπρέπεια· κι ὅταν τοῦ πέταξε τὴ λίρα, αὐτὸς τὴν ἐπέστρεψε πετώντας τὴν στὸν ἐφοπλιστὴ καὶ τοῦ εἶπε τὸ αὐτοσχέδιο δίστιχο·

«Ἡ θάλασσα κι οὐρανὸς ἔχουν τὸ ἴδιο χρῶμα·

Σκούνας, Ἰνάσης, Λιβανὸς θὰ μποῦν στὸ ἴδιο χῶμα».

Ἐλεημοσύνη ποὺ γίνεται ἐπιδεικτικὰ **δὲν εἶνε σύμφωνη μὲ τὸ Εὐαγγέλιο**. Ὁ Κύριος θέλει, ἢ προσωπικὴ μας ἐλεημοσύνη νὰ 'νε μουσικὴ, νὰ μὴ γνωρίζῃ τὸ ἓνα χέρι τί κάνει τὸ ἄλλο (Ματθ. 6,3-4).

● **Ψεύτικη ἐλεημοσύνη** εἶνε ἐπίσης ἐκείνη ποὺ γίνεται ἀπὸ **συμφέρον**. Μά, θὰ πῆτε, ἐλεημοσύνη καὶ συμφέρον δὲν εἶνε ἔννοιες ἀντίθετες; Καὶ ὅμως! Ὑπάρχουν σκληροὶ ἄνθρωποι, ποὺ δίνουν χρήματα σὲ χῆρες ἢ φτωχὰ κορίτσια, κ' ἐσὺ ὁ ἀφελὴς λές· Τί ἐλεήμων αὐτός! Ἀλλὰ πίσω ἀπὸ τὴν ἐλεημοσύνη κρύβονται πόθοι ἀνομολόγητοι. Ἡ ἐλεημοσύνη γι' αὐτὸν τὸν συμφεροντολόγο εἶνε σὰν τὸ δόλωμα στὸ ἀγκίστρι τοῦ ψαῤᾰ· κάτι ζητάει νὰ ψαρέψῃ μὲ τὰ χρήματά του· θέλει νὰ μπλέξῃ στὰ δίχτυα ἐρώτων χῆρες ἀπροστάτευτες ἢ κορίτσια ὀρφανά. Αὐτὴ ἡ ἐλεημοσύνη **εἶνε σατανικὴ**.

Θέλετε μιὰ ἄλλη περίπτωσι ἐλεημοσύνης ἀπὸ συμφέρον; Πρὶν πολλὰ χρόνια, ὅταν περιώδευσα μιὰ ἐπαρχία –ἄς μὴν πῶ τ' ὄνομα–, καθὼς πήγαινα ἀπὸ χωριὸ σὲ χωριό, μάθαινα ὅτι κάποιος δὲν ἔκανε τίποτε ἄλλο παρὰ νὰ βαπτίζῃ ἀράδα παιδιά· κ' εἶχε φτάσει, μοῦ ἔλεγαν ἐκεῖ οἱ παπᾶδες, νὰ 'νε κουμπάρος σὲ πεντακόσες φτωχὲς οἰκογένειες. Γιὰτὶ, ἦταν πολιτικός· τὸ ἔκανε **γιὰ νὰ ἔχη ψηφοφόρους**. Κι ὅταν πῆγα ἐφέτος στὴν Κυψέλη - Ἀθηνῶν, βλέπω μέσ' στὸ ναὸ κάποιον ποὺ τὸν ἤξερα ἀπ' τὰ μαθητικά μου χρόνια ὅτι δὲν πιστεύει. –Μπᾶ, λέω, πῶς ἐσὺ ἐδῶ σήμερα; Μὲ κυνικότητα λέει· –Ἦρθα νὰ βαπτίσω. –Ἐχεις βαπτίσει πολλούς; –Ἀπάνω - κάτω διακόσους... ἦταν κι αὐτὸς ὑποψήφιος βουλευτῆς. Μία ζῶσα Ἐκκλησία δὲν θὰ ἐ-

πέτρεπε έκμετάλλευσι τοῦ ἱεροῦ μυστηρίου γιὰ σκοποὺς πολιτικούς· μιῶ ἔξω ἀπὸ κόμματα.

● Ψεύτικη ἢ ἐλεημοσύνη ποὺ γίνεται ἀπὸ κερδοδοξία ἢ ἀπὸ συμφέρον· ψεύτικη ἀκόμη, τρίτο εἶδος, ἢ ἐλεημοσύνη ποὺ γίνεται **ἀπὸ δυσφορία**. Ἐν χτυπήσῃ τὴν πόρτα σου κανένας ἀξιωματοῦχος, τὸν βάζεις στὸ σαλόνι, τὸν περιποιεῖσαι· ἂν χτυπήσῃ κανένα φτωχαδάκι, τότε... Ὑπάρχουν φτωχοὶ ποὺ πεθαίνουν μὰ δὲν ἀπλῶνουν τὸ χέρι – μυστικὲς πληγὲς ποὺ μόνο ὁ Θεὸς γνωρίζει. Ὑπάρχουν ὅμως κι ἄλλοι ποὺ ἢ φτώχεια τοὺς ἀναγκάζει νὰ χτυπᾶνε καὶ μιὰ καὶ δυὸ καὶ τρεῖς... Καὶ τότε τ' ἀφεντικά τί κάνουν; Ὅπως στὰ σκυλιὰ πετᾶς ἕνα κόκκαλο γιὰ νὰ πάψουν νὰ γαυγίζουν, ἔτσι κι αὐτοί· γιὰ ν' ἀπαλλαγοῦν ἀπὸ τὴν ἐνόχλησι ποὺ τοὺς προξενοῦν οἱ ἀνεπιθύμητοι ἐπισκέπτες, πετᾶνε κάτι ψιχουλα γογγύζοντας· ἔχω καὶ περίπτωσι, ποὺ κάποιος ἐλεοῦσε, ἔδινε, καὶ βλαστημοῦσε τὸ Θεό. Ἔ, τέτοια ἐλεημοσύνη δὲν εἶνε ἐλεημοσύνη.

● Σὰς παρουσιάζω τέλος κ' ἕνα τέταρτο εἶδος ψεύτικης ἐλεημοσύνης· εἶνε ἢ ἐλεημοσύνη ποὺ γίνεται **ἀπὸ φόβο**. –Μὰ ὑπάρχει ἐλεημοσύνη ἀπὸ φόβο;... Ὅταν ἦμουν νέος καὶ περιώδευα μιὰ ἄλλη ὄρεινὴ ἐπαρχία, ἄκουγα σὲ μερικὰ χωριά νὰ λένε γιὰ κάποιον ποὺ τὸν θεωροῦσαν εὐεργέτη τους. Ὑπῆρχε στὰ μέρη ἐκεῖνα ἕνας φιλάργυρος, ποὺ δὲν ἔδινε νερὸ οὔτε στὸν ἄγγελό του. Κι ὅμως αὐτὸς μιὰ μέρα ἄνοιξε τὴν ἀποθήκη του κ' ἀπ' τὴν ἀνατολὴ τοῦ ἡλίου μέχρι τὴ δύσι μοίραζε καλαμπόκι, ἀπὸ πέντε ὀκάδες σὲ κάθε οἰκογένεια, ὥσπου ἢ ἀποθήκη ἄδειασε. Μὰ πῶς; πέρασε κανένας ἱεροκῆρυκας, τὸν φώτισε καὶ τὸν ἔκανε ἐλεήμονα; Ξέρετε πῶς; Στὰ μέρη ἐκεῖνα, πάνω στὰ ἀπάτητα βουνά, ὑπῆρχε ἕνας ληστής· αὐτὸς τοῦ ἔστειλε σημεῖωμα καὶ τοῦ εἶπε· «Ἐὰν μέχρι τὸ βράδυ δὲν μοιράσῃς τὸ καλαμπόκι, θὰ ῥθῶ τὴ νύχτα νὰ σοῦ κόψω τὸ κεφάλι». Ἔτσι ἔκανε ἐλεημοσύνη· γιὰτὶ φοβόταν τὸ ληστή.

* * *

Ὑπάρχει λοιπὸν ψεύτικη ἐλεημοσύνη. Καὶ τότε ποιά εἶνε ἢ **ἀληθινὴ ἐλεημοσύνη**; Τὴν ἀληθινὴ ἐλεημοσύνη θὰ τὴν καταλάβῃς ἀπὸ τὰ ἐξῆς σημεῖα· πρῶτον ἀπὸ τὸ χέρι, δεύτερον ἀπὸ τὸ πρόσωπο, καὶ τρίτον ἀπὸ τὴν καρδιά.

● **Ἀπὸ τὸ χέρι**. Ὁ φιλάργυρος, ὅταν πρόκειται νὰ πάρῃ, γίνεται ἐκατόγχειρος, ἀρπάζει μὲ χίλια χέρια· ἂν ὅμως καλῆται νὰ ἐλεήσῃ, τὸ χέρι του τρέμει. Ἐνῶ ὁ ἐλεήμων! τὸ χέρι του εἶνε σὰν τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Ἐλεήμονος, σὰν τοῦ Κυρίου γιὰ τὸν ὁποῖον ἀκοῦμε· «*Ἀνοίξαντός σου τὴν χεῖρα τὰ σύμπαντα πλησθήσονται χρηστότητος*» (Ψαλμ. 103,28). Εἶνε σὰν τὸν πατέρα

ποὺ ὅταν γυρίζῃ στὸ σπίτι ἀνοίγει τὸ χέρι καὶ σκορπάει στὰ παιδιὰ του μύρια ἀγαθά.

● Ἡ ἀληθινὴ ἐλεημοσύνη φαίνεται ἀπὸ τὸ χέρι, φαίνεται κι **ἀπὸ τὸ πρόσωπο**. Τὸ πρόσωπο εἶνε καθρέφτης τοῦ ἀνθρώπου. Ὅταν δίνῃ ὁ ἐλεήμων, λάμπει, ἀστράφτει ἀπὸ χαρὰ, διότι τὸν ἀξιώνει ὁ Θεὸς νὰ κάνῃ τὸ καλὸ.

● Ἡ ἀληθινὴ ἐλεημοσύνη φαίνεται προπαντὸς **ἀπὸ τὴν καρδιά**. Καὶ τὴν καρδιά τὴ γνωρίζει μόνο ὁ Θεὸς καὶ ὁ ἄγγελος. Καὶ ἐρωτῶ· τὴν ὥρα ποὺ ἐλεεῖς ἢ καρδιά σου αἰσθάνεται συμπάθεια γιὰ τὸ δυστυχημένο; ὅταν δίνεις νιώθεις χαρὰ μεγαλύτερη ἀπὸ ἐκείνη ποὺ ἔχεις ὅταν παίρνεις χρήματα; Αἰσθάνεσαι αὐτὸ ποὺ λέει ὁ ἀπόστολος Παῦλος ὅτι εἶπε ὁ Χριστός, «*Μακάριόν ἐστι μᾶλλον διδόναι ἢ λαμβάνειν*» (Πράξ. 20,35); Ὁ γεωργός, ὅταν σπέρνει καὶ σκορπάει τὸν καρπὸ, δὲν στενοχωριέται· γιὰτὶ ξέρει ὅτι ἀπὸ τὸ ἕνα θὰ πάρῃ δέκα, εἴκοσι, ἑκατό· σπέρνει μὲ ἐλπίδα. Ἔτσι νιώθει καὶ ὁ ἀληθινὰ ἐλεήμων.

Ἡ ἀληθινὴ ἐλεημοσύνη εἶνε **περιστερὰ** μὲ κλάδο ἐλαίας. Κατὰ τὸν ἅγιο Ἰωάννη τὸ Χρυσόστομο, εἶνε **ἄγγελος** ποὺ σὲ ἀνεβάζει μέχρι τὸν οὐρανό, κι ἀπὸ ἕκεῖ κατεβάζει ἐδῶ εὐλογίες. Εἶνε **λάδι** στὴν ἀκοίμητη κανδήλα μας, ὥστε νὰ ἔχουμε φῶς καὶ νὰ ὑποδεχθοῦμε τὸν Κύριο ὅταν ἀκουστῇ τὸ «*Ἰδοὺ ὁ νυμφίος ἔρχεται...*» (Ματθ. 25,6). Εἶνε ὁ καλύτερος **συνήγορος ὑπερασπίσεως**, ποὺ θὰ σταθῇ μπροστὰ στὸ θρόνο τοῦ Θεοῦ καὶ θὰ πῇ· Ἐλεος, Χριστέ, ἔλεος Παναγία, ἔλεος ἄγγελοι, στὸν ἄνθρωπο ποὺ ἐλέησε στὸν κόσμον αὐτόν· διότι «*ἢ κρίσις ἀνέλεος τῶ μὴ ποιήσαντι ἔλεος*» (Ἰάκ. 2,13).

* * *

Ἀδελφοί μου, μὲ τὸ χέρι στὴν καρδιά ἄς ἀπαντήσουμε· **ἐλεοῦμε**; καὶ **μὲ ποιὸ ἐλατήριο**; Εἶνε ἢ ἐλεημοσύνη μας διαμάντι ποὺ ἀστράφτει ἢ κάρβουνο σβησμένο; Φοβᾶμαι μήπως εἴμαστε κατώτεροι ἀπὸ τοὺς Ἰουδαίους, ποὺ ἔδιναν ἐλεημοσύνη τὸ ἕνα δέκατο τῶν ἐσόδων τους. Σήμερα πόσοι Χριστιανοὶ δίνουν τὸ ἕνα δέκατο; Φοβᾶμαι μήπως εἴμαστε κατώτεροι κι ἀπ' τοὺς εἰδωλολάτρεις. Τετρακόσα χρόνια πρὸ Χριστοῦ στὴ Σμύρνη ἔπαινε πεῖνα, καὶ οἱ φτωχοὶ Σπαρτιάτες ἐπὶ ἕνα μῆνα ἔκοψαν ἕνα γεῦμα τὴν ἡμέρα καὶ τὸ σιτάρι ποὺ περίσσεψε τὸ ἔστειλαν στὴ Σμύρνη. Χωρὶς ν' ἀκούσουν εὐαγγέλιο, ἔκαναν ἐκεῖνο ποὺ ἔλεγαν οἱ ἀρχαῖοι Χριστιανοί· «*Νηστεύσωμεν ἵνα ἐλεήσωμεν*».

Ἄλλὰ γιὰ νὰ μὴν τελειώσω ἀπαισιόδοξα, εὐχαριστῶ ὅσους, εἴτε ἀπὸ τὸ περίσσευμα εἴτε ἀπὸ τὸ ὑστέρημά τους, προσφέρουν τὸν ὀβολό τους σὲ ἔργα ἐλέους καὶ φιλανθρωπίας.

(†) **ἐπίσκοπος Αὐγουστῖνος**